

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนางานป้องกันและควบคุมการบาดเจ็บในช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยปฏิบัติงานในหลายส่วน คือ ศูนย์ประสานข้อมูลการบาดเจ็บ, การส่งเสริมความปลอดภัย, การพัฒนาระบบบริการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) เป็นต้น ในส่วนของ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค มีหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง เป็นรายวัน เพื่อแสดงจำนวนการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง และใช้เป็นแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุ โดยวิเคราะห์ในภาพรวมตั้งแต่ วันที่ 8 - 17 เมษายน พ.ศ. 2548 ซึ่งรวบรวมข้อมูลการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 บาดเจ็บรุนแรง หมายถึง ผู้บาดเจ็บที่ตาย ณ จุดเกิดเหตุ, ตายระหว่างนำส่งโรงพยาบาล, ตาย ณ ห้องฉุกเฉิน และผู้บาดเจ็บที่รับไว้รักษา/สังเกตอาการในโรงพยาบาลที่มารับบริการ ณ ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลเครือข่ายฯ ระหว่างวันที่ 8 - 17 เมษายน พ.ศ. 2548 ได้รับรายงานการบาดเจ็บรุนแรงจากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ 26 แห่ง

วิธีการ

1. กำหนดระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 ตามศูนย์ความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้ช่วงเวลาเดียวกันทั้งประเทศ
2. รวบรวม เปรียบเรียงข้อมูล จากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บจำนวน 26 แห่ง ตั้งแต่ วันที่ 8 - 17 เมษายน พ.ศ. 2548 เปรียบเทียบกับข้อมูลโรงพยาบาลเดียวกัน ในเทศกาลสงกรานต์ปี 2547 (วันที่ 9 - 18 เมษายน พ.ศ. 2547)
3. กำหนดนิยามในการเก็บรวบรวมข้อมูล นิยาม ผู้บาดเจ็บรุนแรง หมายถึง ผู้บาดเจ็บที่ตาย ณ จุดเกิดเหตุ, ตายระหว่างนำส่งโรงพยาบาล, ตาย ณ ห้องฉุกเฉิน และผู้บาดเจ็บที่รับไว้รักษา/สังเกตอาการในโรงพยาบาลที่มารับบริการ ณ ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลเครือข่ายฯ ในวันที่ 8 - 17 เมษายน พ.ศ. 2548 และวันที่ 9 - 18 เมษายน พ.ศ. 2547
4. กระทรวงสาธารณสุขแจ้งขอความร่วมมือโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ ทั้ง 26 แห่ง ให้ส่งข้อมูลผู้บาดเจ็บรุนแรง ระหว่างเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 ให้สำนักระบาดวิทยาทุกวัน ภายในเวลา 09.00 น.
5. สำนักระบาดวิทยาได้จัดตั้งเวรที่รับผิดชอบในแต่ละวัน โดยเจ้าหน้าที่กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อให้มีหน้าที่ 1) ติดตาม ประสานขอความร่วมมือกับโรงพยาบาลเครือข่าย ให้จัดส่งข้อมูลทุกวัน 2) ตอบรับข้อมูล 3) ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล 4) สรุป วิเคราะห์ รายงานสถานการณ์
6. รายงานฉบับนี้ วิเคราะห์จากข้อมูลเทศกาลสงกรานต์ ที่ทราบผลการรักษา ภายใน 30 วัน

ผลการวิเคราะห์

1. ระบาดวิทยาการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง

เทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 (วันที่ 8 - 17 เมษายน) มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งที่ทราบผลการรักษาภายใน 30 วัน จำนวน 2,879 คน ในจำนวนนี้ ตาย 182 คน อัตราป่วยตายร้อยละ 6.3 โดยมีจำนวนผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (วันที่ 9 - 18 เมษายน พ.ศ. 2547) 249 คน (2,630 คน) ในขณะที่จำนวนตายลดลง 39 คน (221คน) อัตราป่วยตายลดลง ร้อยละ 2.1 (ร้อยละ 8.4)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.2 ลดลงจากปีที่แล้ว(ร้อยละ76.4)ผู้บาดเจ็บมีอายุระหว่าง 1 - 99 ปี เฉลี่ย 29 ปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 17.4 รองลงมา อายุ 15 - 19 ปี ร้อยละ 17.2 อาชีพ ผู้ใช้

แรงงานสูงสุด ร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 20.0) ประเภทผู้บาดเจ็บเป็นผู้ขับขี่ ร้อยละ 67.7 รองลงมาเป็นผู้โดยสาร ร้อยละ 26.1

เวลาที่เกิดเหตุ ส่วนใหญ่ เกิดในช่วงเวลา 16.00 - 19.59 น. ร้อยละ 30.5 รองลงมาเวลา 12.00 - 15.59 น. ร้อยละ 22.6 ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับรายงานเฝ้าระวังการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งในเทศกาลสงกรานต์ 2547 ร้อยละ 30.0 และร้อยละ 21.7 ตามลำดับ

วันที่เกิดเหตุ ส่วนใหญ่เกิดในวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2548 ร้อยละ 17.9 รองลงมาในวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2548 ร้อยละ 13.4 แต่เทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2547 เกิดเหตุสูงสุดในวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2547 ร้อยละ 19.1 รองลงมา วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2547 ร้อยละ 13.2 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง จำแนกตามวันที่เกิดเหตุ, เทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ 2547

วันที่	จำนวน (คน)		ร้อยละ	
	2548	2547	2548	2547
8	217	-	7.5	-
9	237	188	8.2	7.2
10	251	198	8.7	7.5
11	244	299	8.5	11.4
12	292	346	10.2	13.2
13	515	503	17.9	19.1
14	386	293	13.4	11.1
15	349	277	12.1	10.5
16	211	222	7.3	8.5
17	177	169	6.2	6.4
18	-	135	-	5.1
รวม	2,879	2,630	100.0	100.0

เทศกาลสงกรานต์ ปี พ.ศ. 2548 ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งมารับบริการสูงสุด ที่โรงพยาบาลศูนย์สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี) จำนวน 250 คน รองลงมา โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี 203 คน โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา จำนวน 202 คน โรงพยาบาลศูนย์เชียงรายประชานุเคราะห์(เชียงราย) จำนวน 168 คน และโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น จำนวน 167 คน ในปี พ.ศ. 2547 คือ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาจำนวน 241 คน รองลงมาคือ โรงพยาบาลศูนย์สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี) จำนวน 222 คน โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี 175 คน โรงพยาบาลศูนย์เชียงรายประชานุเคราะห์(เชียงราย) จำนวน 174 คน และโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช จำนวน 153 คน

2. พฤติกรรมเสี่ยง

2.1 การดื่มแอลกอฮอล์

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ดื่มแอลกอฮอล์ 1,309 คน (ผู้บาดเจ็บทั้งหมดจากรายงานพบว่า มีการดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ รวม 2,708 คน) คิดเป็นร้อยละ 48.3 ลดลงจากปี 2547 ร้อยละ 1.1

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่พาหนะทุกประเภท จำนวน 1,037 คน (ผู้บาดเจ็บทั้งหมดจากรายงานพบว่า มีการดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนขับขี่รวม 1,829 คน) คิดเป็น ร้อยละ 56.7 ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 1.5 (ตารางที่ 2)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่รถจักรยานยนต์ จำนวน 979 คน (ผู้บาดเจ็บทั้งหมดจากรายงานพบ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนขับขี่รวม 1,622 คน) คิดเป็น ร้อยละ 60.4 ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 0.1 (ตารางที่ 3)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่รถจักรยานยนต์ในปี นี้ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหลายแห่ง มีสัดส่วนสูงมาก และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ(ร้อยละ 60.4) คือ สูงระหว่าง ร้อยละ 60.5 - 91.1 จำนวน 11 แห่ง แต่ลดลงจากปี พ.ศ. 2547 จำนวน 13 แห่ง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคสุราทุกประเภทในผู้บาดเจ็บรุนแรง
จากอุบัติเหตุชนส่งจำแนกรายโรงพยาบาลที่รับรักษา ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2547

ที่	โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังฯ	การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคสุราทุกประเภท						ลด/ เพิ่ม*
		2548			2547			
		N1	N2	ร้อยละ	N3	N4	ร้อยละ	
1.	นครศรีธรรมราช	92	38	41.3	93	29	31.1	10.2
2.	นครราชสีมา	131	92	70.2	121	94	77.6	-7.4
3.	สุราษฎร์ธานี	63	28	44.4	58	21	36.2	8.2
4.	หาดใหญ่(สงขลา)	43	22	51.1	45	21	46.6	4.5
5.	ตรัง	90	38	42.2	49	24	49.0	-6.8
6.	ยะลา	17	3	17.6	17	5	29.4	-11.8
7.	สวรรค์ประชารักษ์(นครสวรรค์)	84	43	51.1	81	50	61.7	-10.6
8.	สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี)	140	109	77.8	127	90	70.8	7.0
9.	อุดรธานี	132	91	68.9	131	82	62.6	6.3
10.	อุตรดิตถ์	70	32	45.7	48	29	60.4	-14.7
11.	สระบุรี	59	33	56.0	51	37	72.5	-16.5
12.	ระยอง	68	37	54.4	60	33	55.0	-0.6
13.	ลำปาง	81	41	50.6	69	51	74.0	-23.4
14.	เลิดสิน(กรุงเทพ)	8	1	12.5	6	5	83.3	-70.8
15.	นพรัตน์ราชธานี(กรุงเทพ)	10	4	40.0	9	4	44.4	-4.4
16.	พระนั่งเกล้า(นนทบุรี)	15	8	53.3	8	1	12.5	40.8
17.	พุทธชินราช(พิษณุโลก)	58	39	67.2	66	35	53.0	14.2
18.	เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ปราจีนบุรี)	57	34	59.6	44	22	50.0	9.6
19.	เชิงราชประชานุเคราะห์(เชียงใหม่)	133	99	74.4	111	82	73.8	0.6
20.	ขอนแก่น	97	68	70.1	89	58	65.1	5.0
21.	พระปกเกล้า(จันทบุรี)	78	44	56.4	50	28	56.0	0.4
22.	ชลบุรี	72	31	43.1	55	24	43.6	-0.5
23.	นครปฐม	70	32	45.7	55	21	38.1	7.6
24.	ราชบุรี	48	18	37.5	44	21	47.7	-10.2
25.	สุรินทร์	72	44	61.1	60	39	65.0	-3.9
26.	พระนครศรีอยุธยา	41	8	19.5	19	5	26.3	-6.8
รวม		1,829	1,037	56.7	1,566	911	58.2	-1.5

ลด/เพิ่ม* หมายถึง (ร้อยละของปี 2548)-(ร้อยละของปี 2547)

N1 หมายถึง ผู้บริโภคสุราทุกประเภทดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 2548 N2 หมายถึง ผู้บริโภคสุราทุกประเภทดื่มแอลกอฮอล์ 2548

N3 หมายถึง ผู้บริโภคสุราทุกประเภทดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 2547 N4 หมายถึง ผู้บริโภคสุราทุกประเภทดื่มแอลกอฮอล์ 2547

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ในผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง
จำแนกรายโรงพยาบาลที่รับรักษา ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2547

ที่	โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังฯ	การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์						
		2548			2547			ลด/เพิ่ม*
		N1	N2	ร้อยละ	N3	N4	ร้อยละ	
1.	นครศรีธรรมราช	86	36	41.8	82	28	34.1	7.7
2.	นครราชสีมา	122	88	72.1	109	88	80.7	-8.6
3.	สุราษฎร์ธานี	59	26	44.1	55	20	36.3	7.8
4.	หาดใหญ่(สงขลา)	40	21	52.5	42	21	50.0	2.5
5.	ตรัง	82	38	46.3	48	23	47.9	-1.6
6.	ยะลา	15	3	20.0	13	3	23.1	-3.1
7.	สวรรค์ประชารักษ์(นครสวรรค์)	78	41	52.5	72	45	62.5	-10.0
8.	สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี)	131	106	81.0	119	89	74.8	6.2
9.	อุดรธานี	119	83	69.7	121	78	64.4	5.3
10.	อุดรดิตถ์	33	30	91.0	43	28	65.1	25.9
11.	สระบุรี	45	29	64.4	46	34	74.0	-9.6
12.	ระยอง	66	37	56.0	56	31	55.3	0.7
13.	ลำปาง	71	38	53.5	65	49	75.3	-21.8
14.	เลิดสิน(กรุงเทพ)	5	1	20.0	5	4	80.0	-60.0
15.	นพรัตน์ราชธานี(กรุงเทพ)	9	4	44.4	8	4	50.0	-5.6
16.	พระนั่งเกล้า(นนทบุรี)	12	6	50.0	7	1	14.2	35.8
17.	พุทธชินราช(พิษณุโลก)	52	36	69.2	58	35	60.3	8.9
18.	เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ปราจีนบุรี)	50	31	62.0	42	21	50.0	12.0
19.	เข็ยงรายประชานุเคราะห์(เข็ยงราย)	120	94	78.3	98	76	77.5	0.8
20.	ขอนแก่น	90	63	70.0	83	55	66.2	3.8
21.	พระปกเกล้า(จันทบุรี)	73	43	59.0	42	25	59.5	-0.5
22.	ชลบุรี	64	28	43.7	53	24	45.2	-1.5
23.	นครปฐม	63	30	47.6	47	19	40.4	7.2
24.	ราชบุรี	37	18	48.6	40	20	50.0	-1.4
25.	สุรินทร์	62	41	66.1	57	38	66.6	-0.5
26.	พระนครศรีอยุธยา	38	8	21.1	18	5	27.7	-6.6
รวม		1,622	979	60.4	1,429	864	60.5	-0.1

N1 หมายถึง ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 2548 N2 หมายถึง ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ดื่มแอลกอฮอล์ 2548

N3 หมายถึง ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 2547 N4 หมายถึง ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ดื่มแอลกอฮอล์ 2547

2.2 หมวกนัรภย

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ที่เป็นผู้ขับขีและผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ ไม่สวมหมวกนัรภย จำนวน 1,800 คน(ผู้บาดเจ็บทั้งหมดจากรายงานพบ ผู้ขับขีและผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ สวมและไม่สวมหมวกนัรภยรวม 2,066 คน) คัคเป็น ร้อยละ 87.1 เพิ่มจากปีที่ผ่านมา เล็กน้อย อาชีพที่ไม่สวมหมวกนัรภยสูงสุด คื ผู้ใช้แรงงาน ร้อยละ 43.5 (ปี 2547 ร้อยละ 44.6) รองลงมา นักรเรียน/นักรศึกษา ร้อยละ 19.7 (ปี 2547 ร้อยละ 20.4) ทำสวน ทำนา ทำไร่ ร้อยละ 13.4 (ปี 2547 ร้อยละ 15.2) สำหรับข้าราชการตำรวจ/ทหาร พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.8 (ปี 2547 ร้อยละ 2.4)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ที่เป็นผู้ขับขีและผู้โดยสาร ไม่สวมหมวกนัรภยเข้ารับการรการรักษาในโรงพยาบาลหลยแห่ง(15 แห่ง) ยักรยังมีสัดส่วสูงมากและสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (ร้อยละ 87.1) คื สูงระหว่าง ร้อยละ 87.2 - 100.0 แต่มีโรงพยาบาลหลยแห่ง(12 แห่ง)ที่มีสัดส่วลดลงจากปี 2547(ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละการไม่สวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ จำแนกรายโรงพยาบาลที่รับรักษา ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2547

ที่	โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังฯ	ผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย					
		2548			2547		
		N1	N2	ร้อยละ	N3	N4	ร้อยละ
1.	นครศรีธรรมราช	106	97	91.5	113	106	93.8
2.	นครราชสีมา	143	116	81.1	129	102	79.1
3.	สุราษฎร์ธานี	77	64	83.1	78	68	87.2
4.	หาดใหญ่(สงขลา)	69	62	89.8	50	43	86.0
5.	ตรัง	101	94	93.1	66	64	96.9
6.	ยะลา	21	20	95.2	26	25	96.1
7.	สวรรค์ประชารักษ์(นครสวรรค์)	93	70	75.2	96	85	88.5
8.	สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี)	146	121	82.8	143	123	86.0
9.	อุดรธานี	152	142	93.4	140	129	92.1
10.	อุดรดิตถ์	80	67	83.7	57	49	86.0
11.	สระบุรี	59	49	83.1	61	50	82.0
12.	ระยอง	82	72	87.8	72	61	84.7
13.	ลำปาง	81	72	88.8	79	73	92.4
14.	เลิดสิน(กรุงเทพ)	7	2	28.5	8	4	50.0
15.	นพรัตนราชธานี(กรุงเทพ)	11	10	91.0	8	7	87.5
16.	พระนั่งเกล้า(นนทบุรี)	22	22	100.0	9	9	100.0
17.	พุทธชินราช(พิษณุโลก)	71	56	78.8	79	57	72.1
18.	เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ปราจีนบุรี)	58	54	93.1	51	40	78.4
19.	เชียงใหม่ประชานุเคราะห์(เชียงใหม่)	138	130	94.2	123	106	86.2
20.	ขอนแก่น	117	108	92.3	105	96	91.4
21.	พระปกเกล้า(จันทบุรี)	86	71	82.5	54	47	87.0
22.	ชลบุรี	78	54	69.2	60	41	68.3
23.	นครปฐม	80	67	83.7	63	58	92.0
24.	ราชบุรี	55	54	98.2	55	55	100.0
25.	สุรินทร์	76	69	91.0	67	58	86.5
26.	พระนครศรีอยุธยา	57	57	100.0	28	28	100.0
รวม		2,066	1,800	87.1	1,820	1,584	87.0

N1 หมายถึง ผู้ขับขี่และผู้โดยสารที่สวมและไม่สวมหมวกนิรภัย 2548

N3 หมายถึง ผู้ขับขี่และผู้โดยสารที่สวมและไม่สวมหมวกนิรภัย 2547

N2 หมายถึง ผู้ขับขี่และผู้โดยสารที่ไม่สวมหมวกนิรภัย 2548

N4 หมายถึง ผู้ขับขี่และผู้โดยสารที่ไม่สวมหมวกนิรภัย 2547

2.3 เข็มขัดนิรภัย

ผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ไม่ใช่เข็มขัดนิรภัย จำนวน 42 คน (ผู้บาดเจ็บทั้งหมดจากรายงานพบผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ใช้และไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย รวม 51 คน) คิดเป็น ร้อยละ 82.3 ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 2.5

3. ประเภทพาหนะของผู้บาดเจ็บ

3.1 พาหนะของผู้บาดเจ็บ (ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร) จากรถจักรยานยนต์ พบ ร้อยละ 82.1 สูงกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 1.1 และพาหนะอื่น ร้อยละ 17.9 ลดลงร้อยละ 1.1 (ตารางที่ 5)

3.2 พาหนะของผู้ขับขี่เป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 90.3 รองลงมา จักรยานและสามล้อ ร้อยละ 4.7 และรถกระบะหรือรถตู้ ร้อยละ 2.3 (ตารางที่ 5)

3.3 พาหนะของผู้บาดเจ็บทั้งหมด (ทั้งผู้ขับขี่, ผู้โดยสาร และคนเดินเท้า)จากรถจักรยานยนต์ พบร้อยละ 82.1 รองลงมา รถกระบะหรือรถตู้ ร้อยละ 8.6 (ตารางที่ 5)

3.4 กลไกการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุชนสง พบว่า เกิดจากการชนสูงสุด ร้อยละ 49.2 ลดลงจากปีที่แล้วร้อยละ 1.4 รองลงมา พาหนะล้ม, คั่ว ร้อยละ 48.1 สูงกว่าปีที่แล้วร้อยละ 1.3 ตกจากพาหนะร้อยละ 2.7 สูงกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 0.1

3.5 พาหนะที่ทำให้เกิดกลไกการบาดเจ็บของผู้ขับขี่และผู้โดยสาร พบว่า รถจักรยานยนต์เป็นเหตุให้เกิดการชนร้อยละ 85.1 และพาหนะล้ม คั่ว ร้อยละ 82.4 และสูงกว่าปี พ.ศ. 2547 ร้อยละ 0.5 และ 2.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง จำแนกตามประเภทยานพาหนะ
ในเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2547

พาหนะของผู้บาดเจ็บ	2548		2547		ลด/เพิ่ม*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. พาหนะของผู้บาดเจ็บ (ขับขีและโดยสาร)					
- จักรยานยนต์	2,173	82.1	1,952	81.0	1.1
- พาหนะอื่น	475	17.9	457	19.0	-1.1
รวม	2,648	100.0	2,409	100.0	0
2. พาหนะของผู้ขับขี					
- จักรยานยนต์	1,724	90.3	1,519	91.1	-0.8
- จักรยานและสามล้อ	89	4.7	68	4.1	0.6
- รถกระบะหรือรถตู้	43	2.3	36	2.2	0.1
- พาหนะอื่น ๆ	54	2.8	45	2.7	0.1
รวม	1,910	100.0	1,668	100.0	0
3. พาหนะของผู้บาดเจ็บทั้งหมด(ขับขี,โดยสาร,เดินเท้า)					
- จักรยานยนต์	2,173	82.1	1,952	81.0	1.1
- รถกระบะหรือรถตู้	228	8.6	239	9.9	-1.3
- จักรยานและสามล้อ	105	4.0	83	3.4	0.6
- รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	54	2.0	39	1.6	0.4
- พาหนะอื่น ๆ	88	3.3	96	4.0	-0.7
รวม	2,648	100.0	2,409	100.0	0

*ลด/เพิ่ม หมายถึง (ร้อยละของปี 2548) - (ร้อยละของปี 2547)

ตารางที่ 6 กลไกการบาดเจ็บของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง จำแนกตามประเภทพาหนะผู้บาดเจ็บ
เทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2547

ประเภทพาหนะ	เกิดจากการชน				ลด/ เพิ่ม*	พาหนะล้ม, คว่ำ				ลด/ เพิ่ม*
	2548		2547			2548		2547		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
จักรยานยนต์	1,130	85.1	1,058	84.6	0.5	1,070	82.4	928	80.3	2.1
รถกระบะหรือรถตู้	100	7.5	118	9.4	-1.9	97	7.5	103	8.9	-1.4
จักรยานและสามล้อ	45	3.4	28	2.2	1.2	60	4.6	53	4.6	0
รถเก๋ง	27	2.0	25	2.0	0	26	2.0	14	1.2	0.8
อื่นๆ	26	2.0	22	1.8	0.2	46	3.5	58	5.0	-1.5
รวม	1,328	100.0	1,251	100.0	0	1,299	100.0	1,156	100.0	0

ลด/เพิ่ม* หมายถึง (ร้อยละของปี 2548)-(ร้อยละของปี 2547)

4. การมาถึงโรงพยาบาลของผู้บาดเจ็บรุนแรง

การมาถึงโรงพยาบาลของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากที่เกิดเหตุ โดยมีผู้นำส่งสูงสุด คือ ญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์ ร้อยละ 56.8 สูงกว่าปี 2547 ร้อยละ 2.9 รองลงมา คือเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ร้อยละ 29.2 น้อยกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 2.9 หน่วย EMS หรือหน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉิน ร้อยละ 11.5 น้อยกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 0.2 และตำรวจร้อยละ 2.5 สูงกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 0.2

5. การปฐมพยาบาลและการดูแลขณะนำส่ง

ผู้บาดเจ็บรุนแรงมาจากจุดเกิดเหตุ ไม่มีการปฐมพยาบาลหรือดูแลขณะนำส่ง เรื่อง การให้สารละลายทางหลอดเลือดทางเส้นเลือดสูงทั้ง 2 ปี แต่ปี พ.ศ. 2548 (ร้อยละ 65.4) ลดลงจากปี พ.ศ. 2547 (ร้อยละ 66.9) ร้อยละ 1.5 รองลงมาการห้ามเลือด ปี พ.ศ. 2548 (ร้อยละ 64.2) สำหรับปี พ.ศ. 2547 (ร้อยละ 64.9) ลดลงร้อยละ 0.7

ผู้บาดเจ็บรุนแรงมาจากสถานพยาบาลอื่น ไม่มีการปฐมพยาบาลหรือดูแลขณะนำส่งยังคงสูงมากและสูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ไม่ควรเกิน ร้อยละ 5) เช่นเดียวกับปี พ.ศ. 2547 ในเรื่อง การหายใจ(ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 7.7, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 10.0) และการใส่เสื้อชั่วคราว (ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 9.3, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 10.5)

สรุปและวิจารณ์

ในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานระบาดวิทยาได้รับข้อมูลเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากโรงพยาบาลเครือข่าย ครบทั้ง 28 แห่ง แต่ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบใช้ข้อมูลโรงพยาบาลเดียวกันกับปีที่แล้ว (ข้อมูลปี พ.ศ. 2547 สำนักงานระบาดวิทยาได้รับ 26 แห่ง) สรุปได้ดังนี้

จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547 จำนวน 249 คน จำนวนตาย อัตราป่วยตาย และตายก่อนถึงโรงพยาบาลลดลงจาก ปี พ.ศ. 2547 พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 76.2, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 76.4) อายุ 20 - 24 ปี สูงสุด (ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 17.4, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 18.1) อาชีพผู้ใช้แรงงาน สูงสุด (ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 42.8, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 43.8) และประเภทผู้บาดเจ็บพบ ผู้ขับขี่สูงสุดทั้งสองปี (ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 67.7, พ.ศ. 2547 ร้อยละ 65.0) เวลาเกิดเหตุสูงสุด เวลา 16.00 - 19.59 น. ทั้งสองปี (ร้อยละ 30.5 และ 30.0 ตามลำดับ) วันที่เกิดเหตุเกิดสูงสุดในวันที่ 13 เมษายน ทั้งสองปีเช่นเดียวกัน ร้อยละ 17.9 และ 19.1

พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ยังคงสูงมากทั้งสองปี คือ การดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนขับขี่พาหนะ สูงถึง ร้อยละ 56.7 และร้อยละ 58.2, การไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 87.2 และร้อยละ 87.0 และการไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 82.3 และ ร้อยละ 84.8 โรงพยาบาลที่รักษาผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่สูงสุดในปี พ.ศ. 2548 คือ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ (อุบลราชธานี) ร้อยละ 77.8 เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 7.0 ส่วนการไม่สวมหมวกนิรภัย คือ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า (นนทบุรี) และโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 100.0 ทั้งสองแห่ง

พาหนะของผู้บาดเจ็บที่พบสูงสุดทั้งสองปี คือ รถจักรยานยนต์ รองลงมาคือรถกระบะหรือรถตู้ กลไกการบาดเจ็บเกิดจากการชนสูงสุด ทั้งสองปีเช่นกัน คือ ร้อยละ 49.2 และร้อยละ 50.6

การมาโรงพยาบาลของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุ มีญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์นำส่งสูงสุดรองลงมาคือ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ทั้งสองปี ผู้บาดเจ็บรุนแรงไม่ได้รับการปฐมพยาบาลหรือดูแลขณะนำส่งจากสถานพยาบาลอื่น ยังคงสูงมากและสูงเกินกว่า ร้อยละ 5 (เกณฑ์มาตรฐานไม่ควรเกินร้อยละ 5)

ข้อเสนอแนะ

แม้รัฐบาลมีมาตรการสำคัญหลายประการ เพื่อหยุดยั้งหรือลดจำนวนการบาดเจ็บและตายจากอุบัติเหตุขนส่ง ตลอดจนได้กำหนดกลุ่มเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงสำคัญอย่างชัดเจน แต่กลับพบสถานการณ์ดีขึ้น เพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นถึงข้อขัดข้อง ในกระบวนการแปลงนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันอย่างเร่งด่วน ในการลดปัญหานี้

ควรเร่งรัดให้ผู้รับผิดชอบทุกแห่ง กำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเห็นผล ในเรื่องการลดพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญ เรื่องหมวกนิรภัยและการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่ ที่สำคัญ คือ ต้องมีความต่อเนื่องและจริงจัง ดังนี้

1. เข้มงวดการห้ามจำหน่ายสุราให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
2. เพิ่มการตรวจจับผู้ขับขี่ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด และดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจัง
3. เข้มงวดกับผู้ขับขี่ที่เป็นเด็ก เนื่องจากเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ยังไม่มีใบขับขี่
4. เข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายการสวมหมวกนิรภัย ในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ ให้ได้อย่างน้อย ร้อยละ 90 บนท้องถนน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ นักวิชาการและ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อทุกท่าน และโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ 26 แห่ง ดังนี้ รพศ.เชียงรายประชานุเคราะห์ (เชียงราย), รพศ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ปราจีนบุรี), รพศ.สุราษฎร์ธานี, รพศ.ตรัง, รพม.พุทธชินราช (พิษณุโลก), รพศ.สวรรค์ประชารักษ์ (นครสวรรค์), รพศ.อุดรดิตถ์, รพศ.สุรินทร์, รพศ.ยะลา, รพศ.ขอนแก่น, รพศ.ลำปาง, รพศ.พระปกเกล้า (จันทบุรี), รพศ.อุดรธานี, รพม.นครศรีธรรมราช, รพศ.หาดใหญ่, รพม.นครราชสีมา, รพ.เลิดสิน (กรุงเทพ), รพ.นพรัตน์ราชธานี (กรุงเทพ), รพท.พระนั่งเกล้า (นนทบุรี), รพศ.ระยอง, รพศ.สระบุรี, รพศ.สรรพสิทธิประสงค์ (อุบลราชธานี), รพศ.นครปฐม, รพศ.ราชบุรี, รพศ.พระนครศรีอยุธยา และรพศ.ชลบุรี
